

KLAGANDE

████████████████████ ████████████████████
Ombud: Advokat Mathias Blomberg
Igne Advokatbyrå AB
Vasagatan 17
903 29 Umeå

MOTPART

Individ- och familjenämnden i Umeå kommun
901 84 Umeå

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Umeås dom den 21 februari 2017 i mål nr 1221-16,
se bilaga A

SAKEN

Bostad med särskild service

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

██████████ fullföljer sin talan och hänvisar till vad som åberopats i förvaltningsrätten.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten anser att det finns skäl att meddela prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Tillämplig lagstiftning och praxis framgår av förvaltningsrättens dom.

Det är endast personer som tillhör den personkrets som anges 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, som har rätt till insatser enligt 9 § LSS. Det är enligt 7 § LSS den enskilde som ska tillförsäkras goda levnadsvillkor genom insatserna. En av de uppräknade insatserna i 9 § LSS är bostad med särskild service.

██████████ tillhör personkretsen och är beviljad insatsen bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS. Insatser som kan beviljas genom LSS är enskilda och det framkommer inte att ██████████
██████████ inte skulle vara tillförsäkrad goda levnadsvillkor genom den beviljade insatsen. Därmed har hon inte rätt till större bostad för att kunna flytta ihop med sin fästman. Kammarrätten finner således att det saknas skäl till annan bedömning än den förvaltningsrätten har gjort. Överklagandet ska därför avslås.

Beslutet att meddela prövningstillstånd får enligt 33 § tredje stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) inte överklagas. Hur man överklagar beslutet i övrigt, se bilaga B (formulär 1).

Mats Törnered
kammarrättslagman
ordförande

Anders Lind
kammarrättsråd

Carina Ferm Brodén
kammarrättsråd
referent

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UMEÅ**

DOM
2017-02-21
Meddelad i Umeå

Mål nr
1221-16

KLAGANDE

[REDACTED]

Ombud: Advokat Mathias Blomberg
Igne Advokatbyrå AB
Vasagatan 17
903 29 Umeå

MOTPART

Individ- och familjenämnden i Umeå kommun
901 84 Umeå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Individ- och familjenämnden i Umeå kommuns beslut den 1 juni 2016

SAKEN

Insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 66495

Postadress
Box 193
901 05 Umeå

Besöksadress
Nygatan 45
(Tingshuset)

Telefon
090-17 74 00
E-post: forvaltningsratteniumea@dom.se
www.forvaltningsratteniumea.domstol.se

Telefax
090-13 75 88

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00-12:00
13:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN

██████████ tillhör personkretsen enligt 1 § 3. LSS. Hon är beviljad bostad med särskild service enligt 9 § 9. LSS och bor i en servicelägenhet om två rum och kök.

██████████ begärde hos individ- och familjenämnden (nämnden) att nämnden ska köpa en större bostadsrättslägenhet i det hus som hon redan bor i för att hon ska kunna flytta ihop med sin fästman.

Nämnden avslog ██████████ begäran med motiveringen att hon anses uppnå goda levnadsvillkor genom det befintliga beslutet om bostad med särskild service enligt LSS, och att det saknas rättslig grund på vilken den enskilde genom LSS kan begära en större bostad för att kunna sammanbo med någon som inte är berättigad till bostad med särskild service enligt LSS.

██████████ överklagar nämndens beslut och yrkar att hon ska ha rätt till en bostad med särskild service där hon kan bo tillsammans med sin fästman. Hon anför bl.a. följande. Både hon och hennes fästman lider av ryggmärgsbräck och är rullstolsbundna. De önskar bo tillsammans i en lägenhet som är tillräckligt stor för dem båda att få plats i, med hänsyn taget till deras hjälpmedel och personalbehov. Förutom att kommunens avslagsbeslut står i uppenbar strid med de grundläggande principer och syften som är vägledande i handikappolitiken och som ska präglats insatserna enligt LSS – som rätten att leva likt andra, rätten till goda levnadsvillkor, självbestämmande och integritet – innebär kommunens inställning att hon fräntas sina mänskliga rättigheter.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. LSS gäller endast personer som ingår i personkretsen och inte den enskildes önskan om större boende för att bli sambo. ██████████ har genom

sitt beslut om bostad med särskild service en fullvärdig bostad och tillgång till individuellt anpassad hjälp i sin dagliga livsföring. Nämnden motsätter sig inte [REDACTED] önskemål om att bo med sin fästman.

Däremot anser nämnden att hennes beslut om rätt till bostad med särskild service är verkställt och att hon genom insatsen är tillgodosedd goda levnadsvillkor. Hennes beslut om bostad med särskild service är individuellt och avser att tillgodose hennes personliga behov av stöd och service. Det saknas rättslig grund på vilken den enskilde kan begära en större bostad för att kunna sammanbo med någon.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 7 § LSS har de personer som tillhör den s.k. personkretsen rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1-9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Vidare anges bl.a. att den enskilde genom insatserna ska tillförsäkras goda levnadsvillkor, att insatserna ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de stärker mottagarens förmåga att leva ett självständigt liv.

Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallet RÅ 2010 ref. 91 gjort följande bedömning angående omfattningen av den prövning som en domstol ska göra i ett mål om särskilda insatser enligt LSS. Insatsen enligt 9 § 9. LSS är bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna. Den prövning en domstol har att göra om en enskild begär en sådan insats är att avgöra om den enskilde har rätt till den insatsen. Om domstolen kommer fram till att den enskilde har den rätten, är det kommunen som har ansvaret för att utforma insatsen närmare. Om den enskilde inte är nöjd med kommunens beslut om utformningen av insatsen, kan detta beslut överklagas. I ett sådant mål har domstolen att pröva om den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor genom den beviljade insatsen. Därutöver bör domstolen inte besluta om hur insatsen ska utformas.

██████████ är beviljad insatsen bostad med särskild service enligt 9 § 9. LSS. Insatsen verkställs genom att hon bor i en servicelägenhet om 2 rum och kök. Mot bakgrund av detta omfattar det nu överklagade beslutet endast frågan om servicelägenheten på ██████████ tillförsäkrar ██████████ goda levnadsvillkor. ██████████ har beviljats bostad med särskild service på grund av sina egna personliga behov. I målet har inte framkommit annat än att hon själv är tillförsäkrad goda levnadsvillkor enligt LSS i sin servicelägenhet. Hon har därför inte rätt till en större bostad.

Nämnden har således haft fog för sitt beslut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C)

Björn Johansson

I avgörandet, som är enhälligt, har lagmannen Björn Johansson samt nämndemännen Elli-Mari Lundgren, Lennart Persson och Margareta Rasmusson deltagit. Målet har föredragits av Jessica Fredriksson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.